

Oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 24 / 2024

VD/7842/03.01.02.00/2023

KK/HN/MT

Hakija on 4.3.2024 toimittanut Vantaan kaupungille oikaisuvaatimuksen vahinkorahaston asiamiehen päätökseen § 24 / 2024. Vahinkorahaston asiamies on 12.2.2024 hylännyt hakijan esittämän korvausvaatimuksen sillä perusteella, että kaupungin tuottamusta eikä tämän syy-yhteyttä ole voitu asiassa todentaa.

Hakija on alun perin hakenut itsenäistymisvarat maksettavaksi itselleen huostassa pidon ajalta. Hakemuksessaan hän vaatii Vantaan ja Keravan hyvinvointialuetta maksamaan itsenäistymisvarat siltä ajalta, kun hän ei ole niitä saanut.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on siirtänyt Vantaan kaupungille käsiteltäväksi aiemmin huostaan-otettuna olleen hakijan vaatimuksen itsenäistymisvarojen suorittamisesta. Vahinkorahaston asiamies on hylännyt hyvinvointialueen siirtämän hakemuksen.

Oikaisuvaatimus

Hakija on tehnyt seuraavan oikaisuvaatimuksen:

”Haen oikaisuvaatimusta itsenäistymisvarojen korvausvaatimuksen hylätyyn päätökseen § 24 / 2024 tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Päättöspöytäkirjassa ilmenee huostaanottoni alkaneen 27.2.2006 ja huostassa pidon päättyneen 4.10.2018 lisäksi se, ettei itsenäistymisvarojani ole kertynyt ajalta 1.4.2009 – 31.5.2015 tulottomuuteni vuoksi. Mainitsematta kuitenkin jää täysin, mikä este itsenäistymisvarojen kertymiselle on ollut 27.2.2006 – 1.4.2009. Selvityksessä ei myöskään tuoda ilmi, miksi elatusasioissa on ryhdytty toimiin juuri vuonna 2015. Toivon näistä lisäselvitystä hyvinvointialueelta.

Lastensuojelulain 77 §:n mukaan lapselle tulee kerryttää itsenäistymisvaroja hänen sijaishuoltonsa ajan. Katson, että Vantaan kaupunki on laiminlyönyt itsenäistymisvarojen asianmukaisen kerryttämisen minulle huostaanoton aikana. Jos elatusapu olisi vahvistettu edunvalvojan avulla 1.4.2009 alkaen, olisi itsenäistymisvaroja kertynyt päätöksen mukaan 8.666,70 euroa nykyistä enemmän. Vahinko on merkittävä rahallinen tappio itsenäistyvälle nuorelle.

Tavallisimmin itsenäistymisvaroja kerrytetään lapselle hänen vanhemmilleen määrättyistä elatusapumaksuista. Elatusavun vahvistamisen prosessissa lapselle pitää määrätä edunvalvojan sijainen edustajakseen. Lastensuojelulain 22 §:n mukaan edunvalvoja tulee määrittää huoltajan sijaiseksi, jos edunvalvojan määrääminen on tarpeen asian selvittämiseksi tai muutoin lapsen edun turvaamiseksi. 24 § mukaan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän on valvottava lapsen edun toteutumista ja huolehdittava siitä, että lapselle haetaan 22 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa edunvalvoja.

Asiassa, joka koskee edunvalvojan määräämistä alaikäiselle, on alaikäisen huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Hyvinvointialueen asiakirjoista ei ilmene onko vanhemmiltani pyydetty suostumusta edunvalvojan sijaisen määräämiseen, ja näin ollen prosessia elatusavun vahvistamiseen ei ole aloitettu. Mielestäni ratkaisevien asiakirjojen puuttuminen viittaa joko siihen, että kaupungin sosiaalihuollon viranomaisen on laiminlyönyt velvollisuutensa aloittaa prosessin edunvalvojan sijaisen määräämiseen,

tai siihen, että kaupunki ei ole huolehtinut asianmukaisella tavalla merkitä tai säilyttää toimenpiteiden suunnittelun, toteuttamisen ja seurannan kannalta tarpeellisia tietoja. Koska asiakirjojen pohjalta ei voida tarkkaan määritellä tai tehdä johtopäätöstä Vantaan kaupungin tai sen viranhaltijan tekemästä laiminlyönnistä, on siitä huolimatta asiasta syntynyt merkittävä rahallinen vahinko, joka jää minun tappiokseni.

Lastensuojelulain 4 §:n mukaan lastensuojelua toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Saman säännöksen mukaan lapsen etua arvioitaessa on kiinnitettävä huomiota muun ohessa siihen, miten eri toimenpidevaihtoehdot ja ratkaisut turvaavat lapselle esimerkiksi itsenäistymisen ja kasvamisen vastuullisuuteen. Hyvinvointialueen sosiaalihuollon viranomaisen on siis käsitykseni mukaan tullut ottaa erityisesti huomioon lapsen itsenäistymisvarojen turvaamisen liittyvä lapsen etu ja pyrkiä aktiivisin toimin elatusavun vahvistamiseen. Huostassa oloni pitkittyessä ja itsenäistymisvarojen kertymättä jäämisessä olisi kaupungin viranomaisen tullut saattaa elatusasia vireille käräjäoikeuteen, kun elatussopimusta ei oltu saatu asianmukaisessa ajassa hoidettua.”

Asian on Vantaan kaupungille vahingonkorvausasia siirtänyt Vantaan ja Keravan hyvinvointialue.

Lastensuojelulain 77 §:n 1 momentin mukaan, kun lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle avohoidon tukitoimena, 40 I§:ssä tarkoitettua sijaishuoltoa tai jälkihuoltoa koskevien säännösten mukaisesti, hänen itsenäistymistään varten on kalenterikuukausittain varattava määrä, joka vastaa vähintään 40 prosenttia hänen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitetuista tuloistaan, korvauksistaan tai saamisistaan. Lapsilisää ei huomioida näiksi tuloiksi.

Lapsella voi olla tulona mm. vanhempien maksama elatusapu tai Kelan maksama elatustuki.

Hakija on otettu Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunnan huostaan 27.2.2006 ja huostassa pito on päättynyt 4.10.2018. Hänelle ei ole kertynyt itsenäistymisvaroja, koska hänellä ei ole ollut tuloja. Hänen vanhempansa eivät ole olleet velvollisia maksamaan elatusapua eikä Kela ole maksanut hänen osaltaan Vantaan kaupungille elatustukea.

Ilmeisestikin hyvinvointialue on siirtäessään asian käsittelyn Vantaan kaupungille katsonut, että itsenäistymisvarojen kertymättä jääminen on johtunut Vantaan kaupungin sosiaalitoimen tekemästä virheestä. Asiakirjoista on ymmärrettävissä, että virhe olisi johtunut nimenomaan siitä, että Kelalta ei ole haettu elatustuen maksamista kunnalle.

Elatustukilaki 11 § 4 momentti tuli voimaan 1.4.2009 alkaen ja se mahdollisti elatustuen hakemista kunnalle, jos lapsi on kunnan kustantamassa ympärivuorokautisessa hoidossa kodin ulkopuolella kalenterikuukautta pidemmän ajan. Elatustuen hakeminen oli mahdollista vain, jos oli olemassa sopimus tai oikeuden päätös elatusavun maksamisesta. Tässä tapauksessa ei ole ollut olemassa kumpaakaan eikä sopimusta tai oikeuden päätöstä ole voitu saada aikaan ilman vanhempien myötävaikutusta.

Koska asiassa ei ole osoitettu, että itsenäistymisvarojen kertyminen olisi aiheutunut nimenomaan Vantaan kaupungin virheen tai laiminlyönnin johdosta, on hakijan hakemus hylätty.

Lastensuojelulain 77 §:n 2 momentin mukaan, jollei lapsella tai nuorella ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja tuloja, korvauksia tai saamia taikka jos ne ovat riittämättömät, **hyvinvointialueen** on tuettava sijoituksen päättyessä itsenäistymässä olevaa nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa tarpeellisilla itsenäistymisvaroilla.

Hakijalla on oikeus saattaa itsenäistymisvaroja koskeva hakemus uudelleen vireille Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja saada hyvinvointialueelta asiassa muutoksenhakukelpoinen päätös. Hyvinvointialue ei voi kieltäytyä itsenäistymisvarojen maksamisesta sillä perusteella, että hyvinvointialue katsoo Vantaan kaupungin olevan asiassa mahdollisesti korvausvelvollinen.

Kaupunginhallitus 22.4.2024 § 27

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 24 / 2024

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenet Anitta Orpana ja Maarit Raja-Aho sekä kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Tanja Aidanjuuri poistuivat kokouksesta yhteisöjääveinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Eve Rämö poistui kokouksesta palvelussuhdejäävinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 6.5.2024 § 22

Kaupunginjohtaja vs:n esitys:

Päätetään edellä mainituin perustein hylätä hakijan oikaisuvaatimus vahinkorahaston asiamiehen päätöksestä § 24 / 2024

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsenet Anitta Orpana ja Maarit Raja-Aho sekä kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Tanja Aidanjuuri poistuivat kokouksesta yhteisöjääveinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Eve Rämö poistui kokouksesta palvelussuhdejäävinä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Asian käsittelyn aikana vs. kaupunginjohtaja *muutti* esitystään seuraavasti:

Lastensuojelulain 77 §:n 2 momentin mukaan, jollei lapsella tai nuorella ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 14 §:ssä tarkoitettuja tuloja, korvauksia tai saamia taikka jos ne ovat riittämättömät, **hyvinvointialueen** on tuettava sijoituksen päättyessä itsenäistymässä olevaa nuorta asumiseen, koulutukseen ja muuhun itsenäistymiseen liittyvissä menoissa tarpeellisilla itsenäistymisvaroilla. ~~Hakijalla on tämän lain kohdan nojalla oikeus vaatia tarpeellisia itsenäistymisvaroja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta sekä oikeus saada asiassa valituskelpoinen päätös.~~

Hakijalla on oikeus saattaa itsenäistymisvaroja koskeva hakemus uudelleen vireille Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella ja saada hyvinvointialueelta asiassa muutoksenhakukelpoinen päätös. Hyvinvointialue ei voi kieltäytyä itsenäistymisvarojen maksamisesta sillä perusteella, että hyvinvointialue katsoo Vantaan kaupungin olevan asiassa mahdollisesti korvausvelvollinen.

~~Vantaan kaupunki ei ole siirtänyt kertaalleen jo siirrettyä asiaa takaisin Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelle, koska asiassa on ilmeistä, että kaupungin ja hyvinvointialueen näkemykset lain tulkinnasta poikkeavat selvästi ja koska hakijan oikeusturvan kannalta on tärkeää saada asiassa valituskelpoinen päätös.~~

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Täytäntöönpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Lisätiedot:

Hannele Nordman, vahinkorahaston asiamies
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)